

PAUTES PEL SEGUIMENT DE LA ENDOCARDITIS INFECCIOSA

SEGUIMENT MICROBIOLÒGIC-1

-Recollida d'hemocultius:

-Abans del inici del tractament AB:

Al menys tres , mínim 30ml de sang, 6 flascons (3 aerobis, 3 anaerobis).

Més de tres hemocultius: El dreta.

El associada material protèsic.

Si tractament AB previ.

El d'evolució tòrpida.

-No extreure a través d'accessos vasculars. Interval mínim entre primer i darrer de 1 hora. No necessària coincidència amb pic febril.

-Si AB a les dues setmanes prèvies i clínica subaguda, extreure hemos al llarg de 48h, si són negatius, cursar altres tres hemos succesius.

-Sol.licitar llarga incubació, informar a Micro de tractament AB previ si és el cas.

-Hemos de control a les 72h del inici del AB i al finalitzar el tractament.

SEGUIMENT MICROBIOLÒGIC-2

-Altres mostres:

- . Urocultiu.
- . Cultiu i Anatomía Patològica de: material embolígen, líquids (LCR, articular), teixit valvular, material protèsic.
- . Sol.licitar llarga incubació de les mostres.

-Identificació del microorganisme:

- . Estudis de sensibilitat, CMI.
- . Estudis de sinèrgia, si és possible, a enterococ i estreptococs.
- . Guardar la soca del microorganisme congelada a -70° , 6 mesos a vàlvula nativa, fins dos anys post-curació a vàlvula protèsica.

-Serologies.

- . Febre Q crònica (IgG fase I $> 1/1800$).
- . Legionella, Mycoplasma, Chlamydia, Bartonella, Brucella.
- . Ag Aspergillus, Cryptococ si sospita d'infecció fúngica.

SEGUIMENT MICROBIOLÒGIC-3

- Tècniques de biologia molecular a material quirúrgic i opcionalment sang:
(diferents tècniques, ARNr 16S)
- . A la EI amb cultius i serologies negatives.
- . Sospita de microorganisme de difícil cultiu.
- . Pel tipatge de les soques; permet diferenciar entre recaiguda/reinfecció.

SEGUIMENT ANALÍTIC

- Sistemàtic de sang, VSG, PCR, bioquímica bàsica, LDH, coagul.lació.
- Sistemàtic d'orina i sediment.
- Factor reumatoide, complement i immunoglobulines (si I. Renal).

SEGUIMENT ECOCARDIOGRÀFIC

-Una vegada diagnosticada la EI i en el curs de la mateixa:

1-Repetir ETT/ETE si sospita de complicació,

. Nou buf , embolismes, febre persistent, fracàs cardíac, abscessos, bloqueig AV .

2-Es pot considerar repetir ETT/ETE en el curs de EI no complicada,

. Si complicacions silents (aneurismes),

. Per valorar la mida de la vegetació (depen de troballes inicials, tipus de microorganisme +/- agressiu, inicial resposta al tractament).

3-Al final del tractament AB, fer ETT/ETE per,

. Valorar la morfologia i funcionalitat cardíaca i valvular.

ALTRES EXPLORACIONS

- Exploració física diària i valoració hemodinàmica.
- Rx de tòrax.
- Electrocardiograma (diari, al menys la primera set. si afectació vàlvula Ao).
- Ecografia abdominal: sempre que hi hagin signes de infecció persistent ;
previament a cirurgia, per descartar abscessos esplènics o a altre víscera abdominal.
- Considerar TAC a febre sense focus aparent.
- Considerar RMN cardíaca a la valoració de EI complicada, quan ETT/ETE no són concloents.

PREDICTORS DE MAL PRONÒSTIC

-Característiques del pacient:

- . Edat avançada, vàlvula protèsica, diabetes insulino deponent, comorbilitats.

-Presència de complicacions de la EI:

- . Insuficiència cardíaca, I. Renal, ictus, shock sèptic, complicacions perianulars.

-Microorganismes:

- . *S. aureus*, fongs, bacils gram negatius.

-Troballes ecocardiogràfiques:

- . Complicacions perianulars, regurgitació severa de vàlvules esquerres, disminució de la FE del ventricle esquerra, HTA pulmonar, vegetacions grans, disfunció protèsica severa, signes de presió diastòlica elevada.

COMPLICACIONS EN EL CURS DE LA EI-1

-NEUROLÒGIQUES:

- . ICTUS ISQUÈMIC/HEMORRÀGIC (augment de la mortalitat per EI).
- . AIT.
- . EMBOLISMES SILENTS DEL SNC.
- . ANEURISMES INFECCIOSOS ASSIMPTOMÀTICS.
- . ABSCESSOS CEREBRALS.
- . MENINGITIS.
- . ENCEFALOPATÍA TÒXICA.
- . CONVULSIONS.

Actitud: TC cerebral . Valorar intervenció quirúrgica valvular, el moment per la cirurgia s'ha d'individualitzar.

COMPLICACIONS DE LA EI-2

-ANEURISMES INFECCIOSOS:

. Sobretot localitzats als vasos cerebrals (incidència 2-4% , subestimat la >són silents).

Actitud:

-Si símptomes neurològics, TC /AngioRMN, poden localitzar aneurismes < 5mm.

Si el resultat de les proves d'imatge és negatiu i es mantén sospita d'aneurisme, el gold standart diagnòstic és l'angiografia.

-Si rotura/ augment de mida del aneurisme, contactar amb NCR /valorar tractament endovascular.

COMPLICACIONS DE LA EI-3

-INSUFICIENCIA RENAL:

En el 30% aproximad dels casos. Multifactorial:

- . Glomerulonefritis per immunocomplexes (vasculitis).
- . Infart renal.
- . Insuficiència cardíaca.
- . Sepsis.
- . Toxicitat antibiòtica.
- . Nefrotoxicitat pel ús de contrast endovenós.

Actitud: ajustar el antibiòtic al aclariment i controlar nivells sèrics; intentar evitar el contrast endovenós.

Nivells de farmacs:

Dosis fraccionades de Genta, pic 3mcg/ml, vall 1mcg/ml; monodosis de Genta, pic 10-12mcg/ml, vall < 1mcg/ml.

Vancomicina, pic 30-40mcg/ml, vall 10-15mcg/ml.

Estreptomicina pic 20mcg/ml.

COMPLICACIONS DE LA EI-4

- COMPLICACIONS REUMATOLÒGIQUES:

Poden ser la primera manifestació de la EI.

- . Artritis perifèrica.
- . Espondilodiscitis; si dolor a l'esquena, fer TC/RMN. Obliga a tractaments AB més prolongats.

-ABSCES ESPLÈNIC:

Per embolisme procedent de vegetació.

ECO abdominal / TC abdominal. Molt rarament esplenectomia: només si rotura, abscessos molt grans amb mala resposta als AB (tb es poden drenar).

COMPLICACIONS DE LA EI-5

-INFECCIÓ NO CONTROLADA:

Més freqüent quan EI : *S. aureus*, vàlvula aòrtica, vàlvula protèsica.

-Febre persistent > 7-10 dies, després d'iniciar el tractament AB apropiat al microorganisme. Predictor de mortalitat.

-Causes: tractament AB inapropiat, microorg. resistent, embolismes septic, complicacions extra-cardíaques, infecció d'accessos venosos, efectes adversos dels antibiòtics.

-Actitud: Repetir els hemocultius.

Fer ETT/ETE, valora complicacions a nivell de la vegetació (>risc d'embolia depenent de la mida); perivalvulars (absces, fístula, aneurisme).

INDICACIONS D'ANTICOAGUL·LACIÓ

- Mantenir a la EI protèsica i altres indicacions imprescindibles (estenosi mitral, fibrilació auricular, etc.); preferible mantenir el pacient amb heparina fraccionada mentres es trobi inestable i els primers 10 dies de tractament AB.
- Si ACV hemorràgic, suspendre i corregir la anticoagul·lació.
- Si ACV isquèmic amb infart no massa extens i sense edema perilesional, mantenir heparina i repetir TC als dos dies. Si infart extens i/o deteriorament clínic, suspendre heparina durant al menys 48h i repetir TC. Consulta NRL.

Indicaciones del tratamiento quirúrgico

Indicaciones y momento de la cirugía en la EI sobre válvula nativa izquierda

Recomendaciones: indicación para la cirugía	Tiempo*	Clase ^a	Nivel ^b
A. INSUFICIENCIA CARDIACA			
Insuficiencia mitral o aórtica aguda severa, u obstrucción valvular que ocasiona edema pulmonar refractario o shock cardiogénico	Muy urgente	I	B
Fístula entre cámaras cardiacas o pericardio que ocasiona edema pulmonar refractario o shock	Muy urgente	I	B
Insuficiencia mitral o aórtica aguda severa, u obstrucción valvular e insuficiencia cardíaca persistente o signos ecocardiográficos de pobre tolerancia hemodinámica (cierre precoz de la válvula mitral o hipertensión pulmonar)	Urgente	I	B
Insuficiencia mitral o aórtica severa sin insuficiencia cardiaca	Electiva	IIa	B
B. INFECCIÓN NO CONTROLADA			
Infección localmente incontrolable (absceso, pseudoaneurisma, fístula, aumento del tamaño de las vegetaciones)	Urgente	I	B
Fiebre persistente ^Ω y hemocultivos positivos > 4-6 días	Urgente	I	B
Infección por hongos; microorganismos multirresistentes o virulentos (<i>Pseudomonas spp</i> , <i>Brucella</i> , etc.)	Urgente/electiva	I	B
C. PREVENCIÓN DE EMBOLIA			
Vegetaciones grandes (> 10 mm) tras una o más embolias a pesar de tratamiento antibiótico adecuado ¶	Urgente	I	B
Vegetaciones grandes (> 10 mm) y otros predictores de curso complicado (insuficiencia cardíaca, infección persistente, absceso)	Urgente	I	C
Vegetaciones muy grandes (> 15 mm)**	Urgente	IIb	C

^a Clase de recomendación. ^b Nivel de evidencia. *Cirugía muy urgente (dentro de las 24 horas), urgente (en 2-3 días), electiva (tras al menos 1-2 semanas de tratamiento antibiótico). **Puede preferirse la cirugía si es posible preservar la válvula nativa. ^ΩLa persistencia exclusiva de fiebre, sin otros signos de infección persistente, no es por sí sola una indicación de cirugía. ¶ El riesgo de embolia sistémica disminuye significativamente después de la primera semana de tratamiento antibiótico adecuado.

Indicaciones y momento de la cirugía en la EI protésica*

Indicación de cirugía	Tiempo*	Clase ^a	Nivel ^b
A. INSUFICIENCIA CARDIACA			
Disfunción protésica severa (dehiscencia u obstrucción) que ocasiona edema pulmonar refractario o shock cardiogénico	Muy urgente	I	B
Fístulas entre cavidades cardíacas o al pericardio que ocasiona edema pulmonar refractario o shock cardiogénico	Muy urgente	I	B
Disfunción protésica severa e insuficiencia cardíaca persistente	Urgente	I	B
Disfunción protésica severa sin insuficiencia cardíaca	Electiva	I	B
B. INFECCIÓN NO CONTROLADA			
Infección no controlada localmente (absceso, pseudoaneurisma, fístula, aumento del tamaño de las vegetaciones)	Urgente	I	B
Infecciones causadas por microorganismos virulentos, multiresistentes y hongos	Urgente/electiva	I	B
Fiebre persistente [□] y hemocultivos positivos > 4-6 días	Urgente	I	B
Infecciones causadas por estafilococos, bacterias gram (-), y <i>Propionibacterium</i>	Urgente/electiva	IIa	C
C. PREVENCIÓN DE EMBOLIAS			
Embolias recurrentes a pesar de tratamiento antibiótico adecuado [¶]	Urgente	I	B
Vegetaciones > 10 mm y otros predictores de curso complicado (insuficiencia cardíaca, infección persistente, abscesos)	Urgente	I	C
Vegetaciones > 15 mm	Urgente	IIb	C
D. RECAÍDA TRAS TRATAMIENTO ANTIBIÓTICO ADECUADO			
	Electiva		

*Adaptada con ligeras modificaciones de las Guías Europeas de EI 2009. ** Cirugía muy urgente: realizada en 24 horas; urgente: en 2-3 días; electiva: después de al menos 1-2 semanas de tto antibiótico. ^a clase recomendación. ^b nivel de evidencia. [□] La persistencia exclusiva de fiebre, sin otros signos de infección persistente, no es por sí sola una indicación de cirugía. [¶] El riesgo de embolia sistémica disminuye significativamente después de la primera semana de tratamiento antibiótico adecuado.

Indicaciones de la cirugía en la EI sobre válvula nativa derecha

Recomendaciones: indicación para la cirugía	Clase ^a	Nivel ^b
A. INSUFICIENCIA CARDIACA		
Insuficiencia cardiaca derecha secundaria a insuficiencia tricuspídea severa sin respuesta a tto diurético	IIa	C
Embolia recidivante con vegetaciones > 20 mm en el ecocardiograma		
Infección incontrolable tras tto antibiótico adecuado o microorganismos difíciles de erradicar (hongos, <i>Pseudomonas</i> , etc.)		

Duración del tratamiento antibiótico poscirugía

a. Válvula nativa

SEMANAS DE TRATAMIENTO POSOPERATORIO				
Microorganismo	Estéril		Cultivo positivo	
	Válvula	Absceso	Válvula	Absceso
Estreptococo	1-1,5	2*	2	4
Estafilococo	≥ 2*	3-4*	3-4*	4-6
Bacilo gram (-)	≥ 2*	3-4*	3-4*	4-6

*La duración del tratamiento pre + posoperatorio debe ser al menos igual a la duración de un curso antibiótico completo recomendado

b. Válvula protésica

Si la histología o el cultivo de la válvula son positivos, debe darse un curso completo antibiótico posoperatorio (6 semanas).

ALTRES CONSIDERACIONS

- Assegurar nutrició adient durant el tractament del pacient.
- Investigar possible porta d'entrada i tractar-la.
- Seguiment extrahospitalari:
  - . Un any a El sobre vàlvula nativa.
  - . Al menys dos anys, a vàlvula protèsica a la que s'ha realitzat recanvi valvular.
  - . Seguiment més prolongat i individualitzat, en cas de no retirar material protèsic intracardíac.